

פרוטוקול מס' 195

מישיבת ועדת החינוך והתרבות
שהתקיימה ביום ד', ג' באדר ב' תשל"ג - 7.3.1973, בשעה 8.45.

ב כ ה ו :

חברי הועדה:
 א. רימלש - היו"ר
 נ. אליעד
 מ. בן-פורת
 ח. גרוסמן
 ז. הרמן
 מ. ידיד
 א. כץ
 ש. לוין
 מ. צ. נריה
 ע. פינברג-סירני
 א. רזיאל-נאור

מוזמנים:
 ח"כ י. תמיר
 ו. איתן - היו"ר הועד המנהל של רשות
 השידור
 ש. אלמוג - מנכ"ל רשות השידור
 י. תדמור - מנהל הסלוביזיה
 א. אבנר - רשות השידור
 ד. בלוך - יו"ר אגודת העתונאים
 בירושלים

מזכירת הועדה: ד. פלר

רשמה: מ. כהן

סדר-היום:
 א. שאילתות
 ב. המשך הדיון על רשות השידור - בעקבות הצעה
 לסדר היום של ח"כ י. תמיר בנושא "אופן עריכת
 שידורי 'מבט' בסלוביזיה".

7.3.1973

שאלות

היו"ר א. רימלט:

אני פותח את הישיבה.

מ. בן-פורת:

בקשר לבית-המדרש למורים וגננות
בבאר-שבע - אני מציע שבהזדמנות משרד
החינוך והתרבות יסביר לנו מה הקריטריונים לקביעת הסמכה.

היו"ר א. רימלט:

בפגישה הקרובה עם המנהל הכללי נעלה
את זה.

מ. בן-פורת:

אני מבקש שנקיים בירור על הודעת שר
החינוך ביום העיון, שדיבר על נטייה
לפתיחת כיתות מיוחדות בערים הגדולות לילדים מחובנים. אולי נוכל
לקבל על כך אינפורמציה יותר מורחבת ומפורטת.

היו"ר א. רימלט:

נצטרך להזמין את שר החינוך לישיבת
הועדה, כדי לשוחח קצת גם על הרצאתו

המקיפה בוועדה לפני כמה שבועות.

שנית, אני מציע שנחזור לענין האינטגרציה
בישיבה נוספת, אולי בפגרה או בכנס הקיץ.

המשך הדיון על רשות השידור

היו"ר א. רימלט:

אני רוצה להעיר כמה הערות, וקודם כל
להסיר אי-הבנה בקשר למה שמר תדמור
כינה, אולי לא בכוונה מסויימת, כאילו לגלגתי על מינהל יוצר. רציתי
להגיד שלפי דעתי לא טוב נעשה, לא אתה ולא הרשות, אם נשתמש בעובדה
הנכונה שטלוויזיה זה מינהל יוצר כאלו לכל הדברים הטעונים תיקון.
בעיות דומות קיימות ברשויות שידור אחרות, לאו דוקא בהיקף כזה ובגיוון
כזה. קיימת בעיה של אנשים מזהירים שהם כאילו פרימדונות, וכל מינהל
כזה מחליט, באיזון התועלת והסבל, אם כדאי להעמיס יותר מדי פרימדונות
כאלה. זה ענין לשיקול לגיטימי.

שנית, אינני מכיר כמון את האנשים,
אני מכיר אותם בשתי מדינות, וידוע שיש בעיות. אבל הדברים לא מתחדדים
בצורה כזאת.

אינני חסיד של כל אותם דברים קיצוניים,
בניגוד לאחרים שמציעים אולי לסגור את הטלוויזיה. לדלא הייתי מאמין
כאזרח או כחבר כנסת שבגלל שבטלוויזיה יוצרים, - ויש יוצרים - הכל
צריך להיות כפי שהוא היום, הייתי מאמץ את הדעה שצריך לסגור. לא
הייתי מאשים איש, אלא הייתי אומר: זו קללת המינהל היוצר. כי נכון
שבין היוצרים יש נטיות של בוהימה. אבל אני מכיר הרבה אנשים בוהמיים
שנמצאים בדפוסים כשהם באים להפיק מחזה בתיאטרון, או שחקנים. כלומר
מתוך הבנה מסויימת, לא אופרטיבית לאדם זה כשהוא בא לעבודה שיחתום, אבל
דפוס עבודה, אפשרות של הבנה עם חברים ועם ההנהלה - את זה מוכרחים
לדרוש מכל יוצר. מה גם שלצערנו אין כל כך הרבה כוכבים זוהרים בשמים
האלה.

מר חסין ופר תדמור התייחסו לסקרים.
אני חושב שלא טוב להסתמך תמיד על סקרים. אתה בעצמך אמרת שהוא ייש
טלוויזיה אחת וערוץ אחד, אז מחוץ לפיעוט שסוגר את הטלוויזיה או הרדיו
כשתכניס כלשהי לא נראית לו, האחרים מנצלים הכל. אתה אמרת שיש צפייה
משממת או משופשמת, כפי שקראתי בעתונים. אני בטוח שהוציאו את זה
מהקשר. אם אין לאנשים אפשרויות בחירה בטלוויזיה, שרבים רכשו אותה
בדי קרבנות, אז הם רואים הכל.

שנית, גם סקר או מידגם שמוכיח שאנשים
מרוצים מתכנית מסויימת, זה עדיין לא מידגם. מידגם עורכים על ציבור
רחב. טלוויזיה קודם כל משפחת טעם, מעוררת ציפיות, והתשובות הן בהתאם
להרגלים שהטלוויזיה פיתחה אצל עמך ביחס לרמה. יש דברים טובים,

בינוניים ולא טובים. ובכן קודם כל הטלוויזיה מטפחת טעם, כלומר יש לה גם תפקיד חינוכי, לשפר את הטעם, את האבחנות, לתת לכל אחד אפשרות לבחור לפי טעמו. אינני מדבר על הטלת נורמות; החברה שלנו היא בלי נורמות בעיניים תרבותיים. ואם מטפחים טעם, יש היזון חוזר.

השאלה שמענינת אותי היא האם הטלוויזיה משתדלת במידה יעילה ופרופורציונית להעלות את הטעם הטוב. ישנם דברים שהייתי יכול להגדירם כנסיון לשפר את הטעם.

לגבי סקרים, סקר הוא דבר טוב, אבל הוא משמעותי אם שואלים את האנשים מה הם מעדיפים לשמוע, את הגל הקל או את גלי צה"ל, או את הגל הקל או גל א'. הצפייה והתשובות ביחס לטלוויזיה, אני חושב שאי אפשר לבטל את זה ולומר שאין זה כלל אינדיקטור.

בניגוד למה שנשמע כאן מנציג העובדים מר הירשפלד, מר תדמור אמר שההנהלה או פי שצריך לעשות זאת, נותן למפיק תוך כדי הפקה אזהרות: הגעת למצב זה וזה, וזאת על-מנת שלא יעבור על התקציב. כלומר הבינותי שיש לו אפשרות וצורך לרסן את עצמו, כי גם בשלבי ביניים של ההפקה אומרים לו מה המצב מבחינת התקציב העומד לרשותו.

י. תדמור: בפירוש כן.

היו"ר א. רימלט: כשאתם מוסרים תכנית להפקת חוץ, האם מלווה אותה נציג של הרשות, של מחלקה מתאימה, שהוא כעין מפקח על הספציפיקציות, על מספר שעות הצילום וכו', כדי לראות אם ההפקה עונה על הדרישות, לפני המוצר המוגמר?

כשיש הפקת פנים או הפקת חוץ - האם לפני שמקרינים את התכנית על המסך לציבור הרחב, זה מוקרן הקרנה פנימית בפני פורום שמביע דעה על הרמה, על האיכות, על האורך וכו'? האם זה מוקרן בפני צוות שאתם חושבים שהוא צוות מומחים שיכול להביע על כך דעה?

דיברת על טרפיה קבוצתית. שיחות עם עובדים זה דבר מצויין בכל מינהל. אם יש בעיות, צריך לנסות להיזכר עם העובדים. האם אתה משוחח רק עם צלמים, או גם עם מפיקים, במאים, עורכים? האם שיחות כאלה בערכות לעתים קרובות, לא רק כשיש צורך לכבות דליקה, או כשיש תסיסה או אי-שקט, אלא פתוך מעקב אחרי האוירה או אחרי משמעת העבודה? האם מתוך נסיון זה נותן פירות? האם מורגשת השפעה של מה שאתה קורא טרפיה קבוצתית, להרבה זמן, לזמן קצר, או שזאת עבודה לבטלה? גם אם זו עבודה לבטלה, לא אציע להפסיק את זה, אבל צריך לבדוק.

יש בטלוויזיה איגודים מקצועיים שונים, אגודת העיתונאים, איגוד הטכנאים וכו'. ההסכמים שישנם עם כל איגוד יוצרים אחר כך בעיות של חוסר תיאום בין סוגי עובדים המסונפים לאיגודים השונים. שמעתי למשל לפני שנתיים שטכנאי הפסיק בשעה חמש את העבודה, באמצע ראיון של מישהו. אני מניח שכשעשיתם את ההסכמים, לא עשיתם את זה בהתלהבות, כי אני יודע שזה יוצר בעיות בכל מינהל. לא כל שכן כאן. אי אפשר להכניס את כולם לאיגוד מקצועי אחד. אילו היה איגוד מקצועי אחד של עובדי הטלוויזיה, אינני יודע מה היו אומרים איגודים אחרים. אבל אם בעיה זו היתה קיימת, האם ישבתם מראש וראיתם את הנולד, שכאן יהיו תקלות וצריך למצוא דרך שדברים לא ייפגעו? זה לא פשוט, אבל אני חושב שחובה לעשות זאת, על-מנת שלא ניתקל בתופעות כאלה, ואחר כך יש בעיות.

י. תמיר: שאלתי הראשונה נוגעת ישירות לכנסת.

בדרך כלל משדרים בטלוויזיה בעיקר, במידה מסויימת גם ברדיו, דו"חות מהכנסת במקרים של העלאת נושאים לסדר היום או שאילתות, בצורה כזאת: בתשובה לשאלה של חבר כנסת, או בתשובה להצעה לסדר היום של חבר כנסת זה וזה אמר שר זה או אחר את הדברים הבאים. ומביאים את דברי השר, ואילו היוזמה של חבר הכנסת שמעלה את ההצעה לסדר היום, אפילו בנושא שאינו שנוי במחלוקת פוליטית, נעלמת כליל. הפרוצדורה בעבודת הכנסת למעשה נותנת את הזכות לחבר הכנסת להעלות הצעה לסדר היום על-מנת להציג את הבעיה מנקודת ראות שלו.

בדיווח בטלוויזיה מובאת תשובת השר, שבאה כתגובה ליוזמה של חבר הכנסת, כאילו השר יזם את זה, והוא מציג את נקודת הראות שלו. הדברים שאומר בעל ההצעה, שיכולים להיות לפעמים ההיפך הגמור מדברי השר, בכלל אינם זוכים לאיזכור.

גם העתונות עושה כך.

ח. גרוסמן:

י. תמיר: אינה דומה הטלוויזיה לעתונות. זה מוסד לאומי, ממלכתי, אחד ויחיד, יש לו שליחות מסויימת. עתון זה עסק פרטי, במידה שיש טענות יכולים לפנות אישית אל האנשים. אבל אנחנו מדברים על מוסד אחד ויחיד שקיבל מנדט מהמדינה לחדר שידורים טלוויזיוניים.

אני שואל מדוע לא תתייחס הטלוויזיה ליוזמות חברי הכנסת בכל המישורים, במידה שהן מועלות במליאה או במוטדות אחרים של הכנסת, בצורה שתשקף את דעתו של היוזם. לפני שבועיים היה מקרה עם חבר כנסת שהעלה הצעה בעלת חשיבות ממדרגה ראשונה.

א. רזיאל-באור: לא הזכירו אותו. הביאו את דברי שר החוץ, ואף מלה מדברי חבר הכנסת בגין, למרות שהדיון נערך ביוזמת גח"ל.

י. תמיר: שאלה שניה היא לגבי תכנים. החיים בארץ ובכלל בעולם אינם כל כך שמחים ועליזים. ואנשים מצפים מהטלוויזיה למידה מסויימת של בידור, של הנאה, של הרפיית המתח. לעתים קרובות הטלוויזיה מציגה סרטים של אנשים מוכי גורל, בעיותיהם, וכל מה שקשור בחברה המודרנית המייצרת תוצרת כה מרה של יצורים אנושיים, ללא כל פרופורציה לזמן העומד לרשות הטלוויזיה, לדעתי גם ללא כל יחס למה שמצפה הצופה הבינוני. מדוע אתם מרבים כל כך בשידור סרטים שיש בהם משום דכאון? (א. רזיאל-באור: משום שקונים אותם בסריות). אותו דבר ברדיו, אבל לרדיו יש שעות שידור רבות, ויש שידורים שנמשכים שעה, בהם מספרים על מה שנעשה בבית כלא כלשהו, או על צעירים שמקבלים סמים. הייתי מבקש התייחסות לנושא הזה בכל כובד הראש.

אבל זה חלק מהחיים.

ע. פינברג-סירני:

י. תמיר: אני מבין את זה כפי שאני מבין. אני רוצה לראות בטלוויזיה גורם מהנה, משפר את החיים, בותן סיפוק תרבותי אנושי. איבני חושב שעל-ידי הקרנת סרט על עלובי החיים פותרים בעיה. זה צריך להיות ביחס מסויים מבחינת הכמות.

בעולם האלקטרוני מתרחשים עכשיו דברים במהירות רבה. הקסטות תופסות את מקומם של התקליטים. תהליך כזה מתרחש גם בטלוויזיות. שמעתי ממומחים שהיום לא מקימים תחנות טלוויזיה חדשות בעולם, אלא עוברים לטלוויזיה כבלים. בארצות-הברית כ-6 מיליון משפחות קשורות כבר לטלוויזיה כבלים, מספר הצופים מגיע לעשרות מיליונים. התופעה מתפשטת עכשיו באירופה. ואצלנו מדברים על הצורך בערוץ שני. לא די שהקמנו את הטלוויזיה שלנו באיחור מסויים, אלא שאנחנו גם מתעלמים מתופעות שמתפשטות בעולם בקצב מהיר. מדוע לא יחשבו אצלנו על השימוש בטכניקה המודרנית? אני יודע שיכולות להיות כל מיני בעיות, אבל לכל דבר אפשר למצוא מוצא. האם חושבים על טלוויזיה כבלים במרוצת השנים הבאות בישראל?

א. כץ: מר תדמור הקדיש חלק מדבריו לדרג

הביניים בניהול. והשיעון העיקרי היה שהדרג הזה אינו מזהה את עצמו עם התחנה או עם הנהלת התחנה, והוא בדרך כלל זורק את הכדור כלפי מעלה. איך אתה מסביר את ההתנהגות הזאת של הדרג הזה? מדוע הוא מתנהג כך?

הועלה כאן הנושא של סמכויות מנהל הטלוויזיה, כלפי מעלה וכלפי מטה. זו בעיה נצחית בטלוויזיה, היא תמיד עולה מחדש, בכל פעם משנים קצת, מתקדמים, נסוגים. באיזו מידה

7.3.1973 - א. כץ

מתבטאת היום העצמאות של מנהל הסלון יזיה, באיזה נושאים אתה חייב בדיווח כלפי מעלה, להנהלה או ליו"ר הרשות? האם יש הוראה פנימית שאתה חייב לדווח, או שיש הסכם ג'נטלמני שמקובל שאתה צריך לדווח כלפי מעלה? האם זה קיים, ועל איזה נושאים?

אמרת שיש לך הרגשה שבקרב חלק מהעובדים יש משהו מעין שמחה לאיד ואפסיה. אלו שתי תופעות חמורות ושליליות. איך אתה מסביר את זה? מדוע זה קיים?

ג. אליעד:
אינני תמים דעים עם מה שאמר חבר הכנסת תמיר לגבי התכנים. אני חושב שיש שיפור בתכניות. למשל, תכניות שמרכזות סביבן צופים רבים ת"ש "שבוע טוב" ו"חודש טוב", אם כי יש הבדל בין שתיהן. לדעתי זה דבר שיכול לתת איזה כיוון, זה מעיד על גישה, על רגש, על יחס של האזרח בישראל לתוכן שנותנים.

הצערתי לראות ולשמוע על היחסים בין ההנהלה והעובדים, עד כמה שיכולתי לרדת לעומקם של דברים. היחסים האישיים בין האנשים הם דוקא טובים, לא ראיתי בעיות אישיות, אנטגוניזם אישי, אלא דוקא בעיות עבודה יום-יומיות. זה ממש מפליא שבמקום כזה לא הצלחתם עדיין ליצור אמון הדדי ושיתוף פעולה יום-יומי אינטנסיבי מתמיד. אולי בכל זאת יש בעיות של תנאי עבודה, אבל בדרך כלל מה ששמענו כאן היו בעיות של סדרי עבודה, יחס, ממונים, סמכויות, תכנית עבודה. זה מוזר בעיני. והייתי מאד רוצה להאמין שמה שנפרש לפנינו כאן - והדבר נעשה באומץ לב ובכנות, כל הכבוד להנהלה ולעובדים שהניחו את הדברים על השולחן - יביא לידי כך שבמשך הזמן באמת תמצאו את הדרך לתקן את המעוות.

ח. גרוסמן:
הערה אחת ביחס למהלך הדיון. במהלך הדיון התחלתי לחשוב לאן הוא מוביל. צריך בכל זאת להתקדם לאיזה מסקנות. שמענו פה פרטי פרטים גם מפי נציגי העובדים וגם מפי מר תדמור. נדמה לי שאנחנו לא צריכים להיות שותפים לכל המיגוון של הבעיות הארגוניות, המינהליות. אנחנו צריכים לדון בענין של מדיניות, כלומר מה אנחנו רוצים מהסלון יזיה, באיזו מידה אנחנו חושבים שהיא השתפרה, ומה עליה לעשות כדי למלא את תפקידיה הממלכתיים, החינוכיים, התרבותיים, החברתיים.

מ. ידיד:
לדברים שנאמרו כאן יש השלכות על כל זה.

ח. גרוסמן:
אינני אומרת שלא. אני רק אומרת שהדיון המפורט, העימות הזה על פרטי פרטים שאיננו יכולים לבדוק אותם, מוביל אותנו למבוי סתום ולא למסקנות. גם אני יכולה לשבח את גילוי הלב, אבל אינני בטוחה שזה הוסיף לנו הרבה להשכלתנו. הדבר היחיד שלמדתי הוא שיש קצר בתקשורת. ואת זה יכולתי לדעת בלי לשמוע את פרטי הפרטים. קצר בתקשורת בין העובדים להנהלה זה דבר חמור. אני יכולה לנחם את עצמי ואת אחרים שבדרך כלל במקומות כאלה, בהם יש אפנים ויוצרים, יש קצרים ביחסי עבודה. גם בתיאטרון כך. וכאשר יש קצר בתקשורת בין עובדים להנהלה, הפרינציפ שלי הוא שהנהלה צריכה להיות אחראית, כי אינני יכולה לבוא בטענות לעובדים, הם אינם אחראים בפני הפורום הזה. בפני הפורום הזה, בפני הכנסת, אחראית ההנהלה.

ש. אלמוג:
השר אחראי בפני הכנסת.

ח. גרוסמן:
בכל זאת לפי דעתי במקרה כזה אנחנו יכולים לפנות להנהלה שתעשה איזה שיפורים, איזו ריאורגניזציה כדי לשפר את היחסים ולהביא ליתר הבנה בין העובדים, בין ועד העובדים והנהלה. יחסים עכורים כאלה אינם מוסיפים. מדרך הטבע שיכולים להיות ניגודים, זה די לגיטימי, אבל יחד עם זאת מה ששמענו כאן זה מעבר לניגודים; זה גובל לא רק עם אי-הבנה, אלא עם אי-יכולת לשמוע אחד את השני או להקשיב אחד לשני. זו הנקודה העיקרית, ואת זה צריך לתקן. ואם מר תדמור אומר שנפגשים, והעובדים אומרים שזה לא בדיוק כך, אז צריך לתבוע מיפגשים קבועים,

לפי תקנון העבודה. לא די במיפגשים ספורדיים מדי פעם בפעם, אלא צריכים להיות מיפגשים קבועים עם כל צוות וצוות, למען תיאום ומציאת יתר הבנה.

אשר לשידורים הפוליטיים - האם אפשר לצאת ידי הכל? האם כולם יכולים להיות מרוצים? כל אחד עושה את המאזן, והוא לגמרי לא אחיד, על כל פנים לא אובייקטיבי. כמו שהביאו פה את הדוגמה, יכול להיות המצער, שהביאו רק את דברי שר החוץ ולא את ההצעה לסדר היום של חבר הכנסת בגין - אני יכולה במקרים אחרים להראות שהיה בכנסת דיון גדול, ומכל חברי הכנסת הראו רק את חבר הכנסת בגין. היו הרבה מקרים כאלה. אין עיני צרה. אז לא יכול להיות שבכל מקרה יהיה איזון. הממלכתיות תובעת שהאיזון יהיה כולל, לא בשידור אחד. אז פעם מקפחים את זה, פעם את השני. יכול להיות שיש מקופחים באופן קבוע. החשיבות שעובדי הטלוויזיה, לאו דוקא ההנהלה, אלא מי שעושה את השידור הקונקרטי, מייחסים לחבר כנסת זה או אחר - גם בענין זה השיקול יכול להיות לא נכון, אבל בסופו של דבר זה מוכרח להיות בידי מישהו, זה קיים, ומישהו צריך להחליט על זה.

בתקופה מסויימת כתבתי: הטלוויזיה נהגו בשיטה שהתקוממתי נגדה, ואני חושבת שזה שופר. היתה תקופה שכתבים של הטלוויזיה חשבו שהם צריכים לעצב את השידור המסויים לפי קו שהם קבעו מלכתחילה. אם בא אלי כתב ורוצה לראיין אותי, ואומר לי שאנחנו מצפים ממך שתאמרי כך וכך, אני אומרת לו: אני חברת כנסת, אינני עובדת אצל מישהו. מבחינה מסויימת חל שיפור, אבל היה זמן שהכתב היה יותר מדי "בעל-בית" על הפרואייין, כי הוא חשב שהוא צריך לעצב את השידור ולתת לו את הקו מלכתחילה.

אבל צריך להיות איזון, אינני יודעת אם חודשי או שנתי, אבל בטווח יותר ארוך. הוא לא יכול להיות בכל מקרה ומקרה.

לענין השידורים הקודרים שדיבר עליהם חבר הכנסת תמיר - אני דוקא חושבת שהטלוויזיה צריכה לשקף את המציאות, ולפעמים גם לחדד אותה. אין מנוס מזה. כל יצירה מחדדת, ואינה בותנת את מלוא איזון המציאות. אם מראים את בעיית הסמים, אדם אינטליגנטי לא יכול להסיק מכך שכל מדינת ישראל ששופת סמים. וצריך לתת את זה. אנחנו תובעים מהטלוויזיה שתדריך ותחנך את הנוער ותצביע על הסכנות שישנן בסמים. אותו דבר לגבי שידורים משכונות עוני ומכל הפינות האפלות שבחיים. האם מזה צריך להגיע למסקנה שכל החיים הם אפלים?

דוקא מתכניות הבידור אינני כל כך מאושרת. אני רוצה בידור ברמה גבוהה. להקות צבאיות זה דבר יפה מאד, אבל אפשר לתת את זה פחות. זה בידור שוטף, יום-יומי, לא בידור שמעלה את הרמה האינטלקטואלית של הצופה. לאתנחתה זה טוב. בין תכניות הבידור מחוץ-לארץ יש טובות ופחות טובות.

אני בדעתה של חברת הכנסת רוזיאל-נאור בענין הסרטים. לעתים רחוקות יש סרט טוב. יכול להיות שקונים את זה בסידרות. אבל ישנם סרטים ישנים טובים שאפשר לקנות אותם. פעם שאלתי על כך, וקיבלתי תשובה שאת אלה קל יותר להשיג.

ש. אלמוג: עניתי משהו על סרטי קולנוע ביחס לחרם שישנו.

ח. גרוסמן: נכון. אבל מכיון שיש כל כך הרבה צופים, אולי כדאי למשל להקריין את איירונסייד אחת לחודש. בקיבוץ שלי הואים את איירונסייד. לפי דעתי זה לא צריך להיות קנה מידה לשפיטה. אני רוצה שהצעירים יראו סרטים טובים, ואת אלה שיתנו במנות יותר קטנות.

ש. לוין:

אני רואה צורך להעיר הערה כללית. אינני חושב שאנחנו נהיה מסוגלים לשפוט. אולי אנחנו מוסמכים לכך בתוקף היותנו חברי כנסת, אבל אני, כאחד מאלה שהתמידו בישיבות בנושא זה, שהקשיבו לדין ודברים, לביקורת ולביקורת שכנגד, אם אתבקש להביע דעה ולהצביע מי האשם או איפה התקלה, אני חושב שאתקשה מאד, לא אוכל לעשות זאת.

למשל, נתברר לנו שאחת החוליות החלשות במערכת הזאת, בסטרוקטורה של הטלוויזיה, היא מה שנקרא דרג הביניים. ושמענו מפי מנהל הטלוויזיה קרקטריסטיקה של דרג הביניים. כשלעצמי אינני מופתע כל כך, כי אני מכיר עוד מערכות שבהן דרג הביניים עומד בפני ברירה קשה עם מי להזדהות, עם אלה שבשדה, למטה, או עם אלה שלמעלה. אני מכיר מערכת גדולה שבה גם כן אני רואה את דרג הביניים כנוטה יותר להיות בן-ברית ולהתקשר עם העובדים בשדה, אם להגדיר זאת כך.

יחד עם זאת אינני מופתע מהתופעה. וההסבר הוא די רציונלי, הוא סביר ומתקבל על הדעת, שזה מהווה מקור של תקלות.

הייתי רוצה לשאול את הנהלת הטלוויזיה מה בכל זאת הפתרון שאתם מציעים? כיצד להתגבר על הדיספונקציות הזאת? האם יש לכם מחשבות כלשהן כיצד להתגבר על הקושי, התקלות, השיבושים הנובעים מהתופעה הזאת, שהיא טבעית ולא ייחודית לטלוויזיה?

יש לי רושם שהמערכת של ההערכה העצמית אינה מספקת. גם זו אינה תופעה ייחודית לטלוויזיה. אנחנו מדינה צעירה, ובכל אחד מאתנו, בכל שטח, יש יצר עשייה כאילו אנחנו קיימים כבר דורי דורות. הוא קיים בכל מיני שטחים, ולפעמים העשייה היא נחפזת, לפעמים פגומה. בדרך כלל השיטה שלנו היא לפעול על פי השיטה של משה ומעש, או נסה ושעה ושוב נסה. אז אני יכול להתייחס בסלחנות גם לכשלונות של הטלוויזיה, אבל אני רוצה לשאול לפי מה אתם בכל זאת מעריכים את מה שנעשה, מי מעריך, איזה מוסד? ואינני מתכוון עכשיו לצד הסטטוטורי. אני פשוט רוצה לדעת כיצד זה פועל. האם מנהל הטלוויזיה ומנכ"ל הרשות מתכנסים מדי פעם ודנים על איכות התכניות? את מי אתם משתפים בזה? האם אתם יכולים לסקור בפנינו הערכה כלשהי שלכם?

דובר כאן על סקרים. כמו בהרבה שטחים, גם בשטח זה עושים סקרים בלי סוף. מה פירוש הדבר סקר של צופים? הרי הנסקרים הם הציבור המגוון ביותר שיכול להיות. האם אפשר להסיק מסקנות כמותיות? כלומר האם אפשר להסיק איזו מסקנה על פי מספר המשיבים לשאלות? אני מעלה רעיון, אני חושב שמה שהטלוויזיה צריכה לעשות זה להפעיל מערכת סקרים סקטורליים. אולי כדאי היה לערוך פעם סקר בין מחנכים, לדעת מה אומרים מחנכים על הטלוויזיה, או סקר בין סופרים. אני מניח שלא עשיתם סקרים פמין זה. סקרים כאלה יכולים להיות יותר משמעותיים. ולא רק בין מורים, אלא גם בציבורים אחרים. אינני מקבל את זה שיש משמעות לסקרים כלליים, דוקא בגלל האופי של הצופים, ההרכב ההטרוגני, ההיפר-הטרוגני של הנסקרים בענין הטלוויזיה.

לענין ההפקה העצמית שהטלוויזיה מעודדת - אינני חושב שזה כלל שזה מוכרח להיות 60% מהתקציב.

י. תדמור: דיברנו על 50% הפקה עצמית מבחינת הזמן. מבחינת התקציב זה יותר.

ש. לוין:

אולי אינני מדייק באחוז או שניים. התרשמתי שצריך התקציב הולך להפכה עצמית. אני כופר בקדושת הכלל הזה. אם אפשר להבטיח רמה מינימלית של יצירה מקורית בטלוויזיה, זה דבר חשוב, אבל לא בכל תנאי, לא בכל מחיר, לא בכל רמה. וצריך להבחין בקריטריונים, צריך להקפיד יותר. גם בתכניות בידור מקוריות כדאי אולי להיות יותר בררניים, בפרט אם הברירה היא יצירה אמנותית טובה יותר. בתכנון להבא כדאי לחשוב יותר בכיוון זה.

מהי הצעתכם לגבי הערוץ השני? שאלה
זו מקבלת משמעות מיוחדת בעקבות הרעיון שהעלה חבר הכנסת תמיר בדבר
שיטה אחרת בכלל של סיפוק האינטרסים הטלוויזיוניים של האזרח בישראל.

ד. בלוך:
אני מבקש להעיר מספר הערות על הדברים
שנאמרו על-ידי מנהל הטלוויזיה בכל מה
שקשור ליחסי העבודה, לבעיות סדרי העבודה בטלוויזיה.

ראשית, אינני מקבל את ההערכה שהבעיה
של ריבוי איגודי עובדים היא בעיה רצינית ומרכזית. קודם כל,
בטלוויזיה באופן משמעותי יש דריסת רגל ופעילות של שלושה איגודי
עובדים: אגודת העתונאים, הסתדרות הטכנאים ואיגוד עובדי המדינה,
שהוא כמעט בלתי פעיל.

ש. אלמוג:
לא בתור איגוד עובדי המדינה, אלא
בתור ההסתדרות הכללית.

ד. בלוך:
אבל בפועל זה מתבצע על-ידי איגוד
עובדי המדינה. כלומר שני האיגודים
הפעילים שמייצגים מספר ניכר של עובדים הם איגוד העתונאים והסתדרות
הטכנאים, באמצעות ועדי העובדים, ועד העובדים העתונאים וועד העובדים
הטכנאים. אינני חושב שסך הכל הבעיות שנבעו מחיכוכים בין האיגודים
הללו היו רציניות. היה בעצם רק מקרה אחד רציני, שבו לצערי הדבר נבע
מנסיון של מישהו מלמעלה לסכסך איגוד אחד בשני. לשמחתי בסיכומי של
דבר הנסיון נכשל לא במעט הודות להתערבות ברגע האחרון של מנכ"ל רשות
השידור שפתר את הבעיה.

ש. אלמוג:
הוא לא שותף להערכה ביחס לנסיון.

ד. בלוך:
זה ענין אחר. בסך הכל אינני חושב
שזאת בעיה מרכזית. צריך לזכור שזאת
לא בעיה מיוחדת לטלוויזיה. היא קיימת בהרבה מאד מוסדות ציבור
ובמשרדי ממשלה. המצב בטלוויזיה וברשות השידור מבחינת מספר הועדים
והאיגודים הרבה יותר טוב מאשר במשרד התקשורת למשל, או בכל המוסדות
הרפואיים, שבהם יש הסתדרות רפואית, עובדי מינהל, עובדי שירותים.
נדמה לי שבטלוויזיה בעיה זו פחות קובעת מאשר במקומות אחרים.

הענין השני הוא ענין הסכם העבודה על
ארבעה ימי עבודה בשבוע לחלק מהעובדים בדירוג העתונאים. כדי שהתמונה
תהיה ברורה אני רוצה לומר שהענין של ארבעה ימי עבודה בשבוע לא היה
דרישה של האיגוד הארצי של עתונאי ישראל. במשא ומתן הקודם האיגוד
הארצי תבע לקבוע מיכסות עבודה, שעות עבודה, כדי לקבוע עד היכן מגיעה
חובת העבודה של העובד ומאיון בקודה מתחילות השעות הנוספות או
העבודות הנוספות. הרעיון של ארבעה ימי עבודה בשבוע נולד כפתרון
מסויים, תוך כדי המשא ומתן, לאותה בעיה שקשה למדוד באופן מדויק את
שעות העבודה של עובדים במקצועות מסויימים בטלוויזיה, וקשה מאד לקבוע
היכן מתחילה העבודה ואיפה היא נגמרת, ביחוד שיש כאן שילוב של
עבודה, כוונות ותורנות.

בשלב ראשון הצענו את הפתרון שקיים
בעתונות. בעתונות קיימת מסגרת של חמשה ימי עבודה, כאשר יום עבודה
נגמר בשעה שבע בערב. כל מה שאחרי שבע בערב הוא בגדר של שעות נוספות.
גם עבודה בסופי שבוע היא בגדר שעות נוספות. הסתבר שפתרון זה אינו
מתאים לצורת העבודה המיוחדת ברדיו ובטלוויזיה, ששם כמות העבודה
מתחלקת באופן שווה בשבעה ימי עבודה, לפחות בתחום החדשות, והעבודה
אינה מסתיימת בשבע בערב, אלא נמשכת לפחות עד שמונה או תשע. אז
נולד הפתרון של ארבעה ימי עבודה בשבוע.

להערכתי זה פתרון מצויין, זה פתרון
שבניהול נכון מאפשר להפיק, מבחינת התפוקה והפריון של העובדים, ניצול
יעיל מאד של המשאבים של כוח העבודה. יתרה מזאת: זה נותן הזדמנות
לניהול טוב למתן פיצוי או פרס לאותם אנשים שעובדים היטב. כי אין
חובה אוטומטית להזמין אדם לעבוד מעבר ליום החמישי או הששי בשבוע.
מי שאינו עובד כראוי ומתרגל, יש אפשרות לא לתת לו עבודות נוספות
ושעות נוספות. בניהול נכון ההסדר של ארבעה ימי עבודה בשבוע יכול
להיות רק לברכה.

יש מיגזרים מסויימים שבהם באמת הוא מופעל כהלכה; ישנם כאלה שלא. אבל לדעתנו זו אשמת הניהול ולא אשמת ההסכם כשלעצמו.

אשר לטענות שהשמיעו פה נציגי העובדים על בזבוז, אבטלה סמויה, ניהול בלתי יעיל - לפי הערכה גם של אגודת העתונאים בירושלים וגם של האיגוד הארצי של עתונאי ישראל, לטענות אלה יש על מה לסמוך, יש להן ביסוס. הועדה שמעה רק דבריהם של שני נציגים. אנחנו שומעים דברים מפני עשרות עובדים. ובאותם מקרים שהדברים נבדקו על ידנו, הם בדרך כלל הוכחו כנכונים. קיימת אבטלה סמויה. אי אפשר לפטור את זה כבעיות של מעבר מסיום עבודה אחת לתחילת עבודה אחרת. יש אנשים לא בלתי מוכשרים, שבשנה-שנתיים האחרונות נוצלו הרבה פחות מכפי יכולתם, גם מבחינת כושר עבודה, גם מבחינת יכולת מקצועית ואמנותית. ומקובלת עלינו גם המהימנות המקצועית של העובדים שמתריעים על בזבוז ואבטלה סמויה, והטוענים שבמסגרות התקציביות הקיימות, בניהול נכון, אפשר לעשות הרבה יותר משעושים. ונדאי שאני אישית דוחה בתוקף את הביטויים החריפים שהושמעו כלפי חלק מהטענות של דוד הירשפלד, שעלינו מקובל כאדם בעל סמכות מקצועית בתחומו, בעל ידע מקצועי רב, הבנה מקצועית, ואדם שגילה גם בעבודתו וגם בפעילותו כנציג העובדים מאז שהטלוויזיה קיימת, גישה בדרך כלל אחראית ונבונה.

י. תדמור: הביטוי התייחס כלפי טענה אחת בלבד שלו.

ד. בלור: נשמעו פה ביטויים חריפים, ואנחנו דוחים אותם בתוקף גם כלפי אותה טענה.

נדמה לי שדוד הירשפלד בדבריו על העדר פיקוח תקציבי נאות לא התכוון רק לענין של תקציב שוטף או של ההוצאה המשתנה לגבי פריט זה או אחר, אלא בכלל לכל הנושא של תחשיב ריאלי, כמה עולה תכנית והפקה בסך הכל. אינני חושב שעד היום יש נתונים ריאליים מוסמכים על ההיקף המלא כמה באמת עולה כל תכנית, אם אנחנו לוקחים בחשבון את כל הגורמים, לא רק את אותם פריטים שנקנו, אלא את ההוצאות הכוללות, את ה"אובר הד", את הוצאות הניהול, את ההוצאות האלטרנטיביות, כל אותם דברים שקיימים בתחשיב של כל מפעל כלכלי. ומפני גורמים שונים במינהל הכספי של רשות השידור שומעים לעתים נתונים שונים ואף סותרים לגבי ההוצאה הריאלית של הפקה מקומית לעומת הפקת חוץ. קיימת גם עובדה פשוטה שבדיעבד יש הרבה מאד חריגות מהתקציב, שלא אושרו, לא תוקצבו מראש על-ידי המוסדות שמאשרים את תקציבי המחלקות השונות ברשות השידור.

גם אגודת העתונאים, גם האיגוד הארצי, גם העובדים, נכונים בכל עת לבדיקה אובייקטיבית בכל הנוגע לסדרי עבודה, יחסי עבודה, בעיות המבנה והסמכויות בטלוויזיה וברשות השידור. אנחנו חושבים שבדיקה כזאת היא אפילו הכרחית כדי להבריא את מצב היחסים בטלוויזיה. וזה הענין המשותף שלנו, להביא לידי הבראת היחסים. אנחנו חושבים שענין זה אינו בשמים, ואפשר למצוא פתרונות לבעיה זו. לפי הערכתנו בעיית הטלוויזיה היום אינה בעיה של מינהל יוצר, אלא של מינהל יחסית כושל שאותו צריך להבריא.

א. רזיאל-נאור: העילה לכל הדיון כאן היתה ההתייחסות של עובדי הטלוויזיה לכל מה שמתרחש בכנסת, וכיצד למסור את זה. היו לנו ערעורים על כתבות מכתבות שונות, על כמה מקרים בולטים. נאמר לנו שהכל תלוי בשיקול דעתו של הכתב או העורך. בדיוק על זה אני מערערת.

יש לי עכשיו ערעור נוסף על דבר שראיתי אתמול בטלוויזיה. הביאו כתבה מבית-המשפט בחיפה בו מתנהל משפטם של הצעירים הנאשמים בהשתייכות למחתרת בגז מדינת ישראל, שתכננה פעולות איבה וכיו"ב. אני פטורה מלומר שהלב כואב על כל צעיר יהודי שאיך שהוא נגרר או מסתבך או מוצא עצמו בתוך התסבוכת הזאת. אני גם יודעת היטב שתפקידה של רשת תקשורת היא למסור את החדשות כפי שהן, ופובן שנושא כזה, ביום של המשפט, צריך שידובר גם בו, שייראה גם הוא על המסך. אבל מכאן ועד למסירת המיקרופון לשני אנשים אלה, שיאמרו כל

מה שאמרו, ממש תעמולה לרעיונות שלהם, וזאת כאשר יש בוועד תוהו ובוהו ומסובך ומסוכסך עם עצמו, מוכן להיאחז בכל מיני תיאורים כדי למצוא את עצמו ואת המדינה - המרחק רב. מי צריך כתבה כזאת? כשמדברים על הכנסת, לא צריך בכלל להזכיר שפלוגי אמר משהו, די לתת את התשובה; אבל כשמביאים תמונה כזאת מבית-המשפט, האם מוכרחים לתת להם את המיקרופון לעשר דקות?

ובכן אנחנו חוזרים לנקודת המוצא:
האם הטלוויזיה צריכה, כמו עתונות מסויימת, לדוש בפרטי פרטים של דבר החורג מהטעם הטוב, המוסר הקבוע ומילוי החוק? האם כל מה שהוא בגדו עבירה על החוק צריך להיות במרחק גדולה כל כך, או שמספיק לתת ממנו כפית קטנה? איפה שיקול הדעת של העורך באותו רגע? שם הוא איבנו. כשמדברים על הכנסת הוא מופיע, ואז העורך נעשה מומחה לבעיות המדינה, החברה, והוא יודע את מי צריך בכלל למחוק ולמי צריך לתת את כל ה"קלנו אפ".

אני מערערת על כל הגישה הזאת. אין יום ושעה שלא יתווסף לי חומר על כך. בכל זאת צריך להיות איזה שיקול דעת מרכזי. נכון שפועלים תחת לחץ של זמן. במקרה שחבר הכנסת תמיר הזכיר, דיון מדיני שנערך לפי יוזמת סיעה מסויימת שדרשה אותו והשיגה אותו - זה הישג פוליטי. להשיג הסכמת הממשלה למסור הודעה או להסכים לדיון מדיני, זה הישג פוליטי של סיעה. מדוע צריך למחוק את זה בכלל ולא לתת שום אפשרות למי שמייצג את הסיעה אפילו שייזכר שמו?

בפעם הקודמת אמר לנו מר לימור שאיש הטלוויזיה צריך בשעה מסויימת לאסוף את כליו, כי אחרת זה לא יגיע לשידור. במקרה זה הדיון נפתח באותו יום בשעה שלוש אחר הצהריים והסתיים קרוב לארבע וחצי. הוא מוכרח היה כבר ללכת, אבל בכל זאת את דברי שר החוץ יכול היה למסור במלואם. מה מתרחש פה?

אני יודעת ממה נובעים השיקולים.
אני על כל פנים דורשת שיקול מעל לשיקול הזה.

ז. הרמן:
קודם כל אני רוצה להתייחס לנושא של הכנסת. אני חושבת שצריכה להיות גם ביקורת עצמית של חברי כנסת בנוגע למה שניתן לעשות בטלוויזיה בזמן המצומצם שיש לרשות הטלוויזיה. אני לא יושבת בכנסת כשהוחלט לאפשר לטלוויזיה להיות במליאת הכנסת. אבל נראה לי שהיה זה מן החכמה לדאוג אולי לתיקון החוק הזה, להוצאת הטלוויזיה ממליאת הכנסת. בלתי אפשרי לתת בחמש, עשר או חמש עשרה דקות כל מה שמתרחש בכנסת. גם לגאון הגדול ביותר קשה להחליט מה לתת ומה לא. וכשמדובר על איזון - בזמן כזה זה בלתי אפשרי. ברדיו יש תכנית של חצי שעה או שעה על דיוני הכנסת. זה טוב מאד, כי אז אפשר באמת לתת תיאור מלא של מה שמתרחש בכנסת, ואני חושבת שהציבור מקבל תמונה די מאוזנת. אם חברי הכנסת החליטו שהם רוצים את הטלוויזיה בכנסת, מכיון שהם רוצים לראות את עצמם על המסך, בבקשה, אז הם צריכים להגיד לעצמם שיש מזה השלכות. בלתי אפשרי לתת את מה שדרוש.

בכל אופן אני מתנגדת לחלוטין לכך שהטלוויזיה תהיה במליאת הכנסת. אני חושבת שזה נותן שירות, שזה יכול לתת שירות לציבור, ומעל לכל לכנסת. יותר מזה: אני חושבת שזה עשה שירות רע ביותר. אם יש תדמית רעה לכנסת, לא מעט תרמה לזה הטלוויזיה. אני אומרת שהם אשמים.

ש. אלמוג:
צריך לבדוק מה היתה התדמית של הכנסת לפני שהיתה הטלוויזיה.

ז. הרמן:
בכל אופן אני חושבת שמאז שיש טלוויזיה, התדמית השתנתה לרעה.

ובאשר לחברי הכנסת - אפשר למצוא צורה של חלוקה בין הסיעות והמפלגות...

היו"ר א. רימלש:
תחשבי על זה לקראת הסיכומים.

7.3.1973 - ז. הרמן

אם יוחלט שלא תהיה טלוויזיה במליאה -
זה יהיה טוב. חשוב ביותר לחשוב מחדש

ז. הרמן:

על נושא זה.

דובר לא מעט על כל הבעיה של הדרג
הבינוני. לא הייתי בישיבה הקודמת, אבל קראתי בעתון שמדובר על שעמום
בעבודה, על אפטיה בקרב הצוותים. לדעתי אין כל ספק שיש קשר בין
הגישה לעבודה בטלוויזיה ובין מה שאפשר לתאר אולי כדמורליזציה מסויימת
בכלל בקרב העובדים במדינה. יש בדרך כלל חוסר גישה לפרטים, יש מידה
של רשלנות, חסרה הנימה של מצפון בעבודה. לדעתי יש מספיק הוכחות
לכך שיש משבר כזה כמעט בכל משרד ובכל מיני מפעלים.

שמענו גם מאנשי הטלוויזיה, וזה ברור
לחלוטין, שמה שחשוב ביותר כדי לאפשר תפוקה ועבודה מתקבלת על הדעת,
זה דוקא משמעת עצמית ועבודת צוות. אם חסרה משמעת עצמית, איך אפשר
להגיע לזה?

הדבר הזה דורש ניהול טוב מאד. וכאן
מדובר על ניהול לקוי. שמענו שמומחה זר שהיה כאן אמר שכל אחד מהאנשים
העובדים בטלוויזיה הוא יוצא מן הכלל מבחינה מקצועית, אבל כשהם
עובדים בצוות - זה בלגן. זה מוקד הבעיה. אני שואלת איך אפשר ליצור
עבודת צוות, צוות העובד בתוך משמעת.

לדעתי ההנהלה, המנהיגות, צריכה להכניס
רוח כזאת שלא תהיה כל אפשרות להגיד שהעבודה משעממת ושיש אפטיה.

מה מידת ההשתלמות תוך כדי עבודה?
אני מתכוונת להשתלמות תוך כדי עבודה לא של כל פרט ועובד מבחינה
מקצועית, אלא מה עושים באמת כדי ליצור עבודת צוות בתוך מסגרת
הטלוויזיה.

קיבלתי פניות מכמה אנשים, עולים חדשים
מארצות-הברית, שלדבריהם יש להם בסיון רב בשטח הטלוויזיה. הם אומרים
שאין שום אפשרות להתקבל לטלוויזיה, הדלתות סגורות. אם כך, איך
אנחנו יכולים בכלל לקבל כוח אדם מעולה? אם זה נכון, נראה לי שזה
מוזר שאי אפשר לנצל אנשים עם הרבה בסיון בשטח זה.

י. תדמור:

חברי הכנסת בן-פורת ורזיאל-נאור שאלו
ביחס לסיקור הכנסת, והיו גם שאלות
אחרות בנושא זה. בפתח דברי אומר שאנחנו מאד מתלבטים בשאלה זו של
סיקור הכנסת. בענין זה אני מצטרף לדברים שנאמרו על-ידי מיכה לימור.
קיימנו על כך דיונים רבים בטלוויזיה ואצל המנכ"ל. אינני יודע אם
יותר לי להציע זאת, אבל אילו יכולנו להסתייע פעם בחברי הכנסת,
בועדה או ועדת משנה שתקום על-ידי ועדה זו או אחרת כדי להציע הצעה
קונסטרוקטיבית שתתחשב בצרכים המיוחדים ובמגבלות הטכניות וכיו"ב
של השידורים בטלוויזיה - היינו מקדמים זאת בברכה. קיימת כאן באמת
פרו בלימטיקה רצינית וקשה, ולא הייתי אומר שמצאנו את הפתרון ההולם
לכך. אם כי אני מוכרח לומר שנדמה לי שדוקא בחודשים האחרונים חלה
התקדמות רבתי בסיקור הכנסת, במידה רבה הודות למיכה לימור שנטל
על עצמו את המשימה הזאת.

חבר הכנסת בן-פורת שאל מדוע מוקדשות
לסיקור הכנסת רק שתיים וחצי דקות, לפי דברי מר לימור. צריך להבין
את דבריו בהקשר אחר. מהדורת מבט, שהיא המהדורה העיקרית של
הטלוויזיה וכמעט היחידה, בנויה על פי הקונצפט שלה מכתבות קצרות
המוגשות בקצביות ודינמיות, בלי הרבה פרשנות, וארכה של כתבה אינו
עולה על דקה, עד שתיים וחצי דקות. כשדנים בנושא הכנסת, גם הוא אינו
מקבל יותר. אבל אין החלטה שאומרת שסיקור הכנסת לא יחרוג משתיים וחצי
דקות. אנחנו מדברים על מהדורת מבט המאוכלסת בכתבות רבות ככל האפשר,
קצרות, מוגשות בקצב ודינמיות. אף על פי כן, כשיש אירוע חשוב, לאו
דוקא בתחום הכנסת, מוצאים גם במבט כתבות יותר ארוכות. היו מהדורות
שעסקו כולן בענין אחד שהיה בעל ערך חשוב ומיוחד באותו יום. זה לא
פותר את הבעיה כמובן, וודאי שהתשובה אינה מניחה את הדעת בכל השאלות
שהתעוררו לגבי הכנסת. אני רק מעיר לגבי הערה ספציפית זו.

בתכנון עובת המיטדרים הבאה אנחנו עומדים להרחיב את מהדורת מבט. זו תהיה מהדורה בת 30 דקות, ואני בטוח שעם הרחבתה יחול בה גם שיפור מהותי ואיכותי. היא תהיה בנויה בפרינציפ על שני חלקים: אחד דומה מאד למהדורת מבט כפי שהיא היום, כתבות קצרות, דינמיקה וכו', וחלק שני, בן 10-12 דקות, שיכלול כתבה רפורטז'ית, זאת אומרת כתבה מורחבת על נושא זה או אחר, ראיון אולפני לפי העניין החדשתי, כתבה יזומה בנושא זה או אחר, כתבת תחקיר, מדור שאמנם לא יבוא באופן רוטיני, אבל בכל זאת מדורים שיופיעו לפי העניין. בתוך כך גם נושא הכנסת ייצא בשכר. יותר מזה: למעשה אחד הגורמים העיקריים שהביאו אותנו לידי הרחבת המהדורה, זו אותה פרובלימטיקה של איך לסקר את הכנסת בטלוויזיה. גם על-ידי הרחבת מבט הפרובלימטיקה עדיין בעינה עומדת. והצעתי בקשר להסתייעות בכך, חברי הכנסת, מבחינת ממנהל הטלוויזיה, בעינה עומדת.

חבר הכנסת בן-פורת שאל האם יש לנו קשר עם הציבור והאם אנחנו מקבלים רעיונות מהציבור. התשובה על כך חיובית. לא רק הסקרים הם גורם שעל פיו אנחנו מקבלים את האינפורמציה. צריך לזכור את מליאת רשות השידור, שזה גוף שלא רק על פי החוק אמור לייצג את שדרות הציבור וחלקיו. אני חושב שבפועל, ועדות המליאה המאווישות על-ידי חברי מליאת רשות השידור, ולא רק על ידם, גם הן מייצגות חוגים וציבורים שונים בישראל.

חבר הכנסת לוין דיבר למשל על סקרים סקטורליים, כמו סקר בין מורים, מחנכים, סופרים. מורים, מחנכים וסופרים מיוצגים בוועדות הרלבנטיות של מליאת רשות השידור. אז זה אמנם לא סקר, אבל לא יהיה נכון לומר שסופרים בייצוג שיש להם בוועדה לספרות ואמנות, או מחנכים, אינם מציגים שיקולים, השקפות ואמות מידה שהם אמונים עליהם.

לזה צריך להוסיף עשרות, מאות ואלפי מכתבים שאנחנו מקבלים. זה לא בדיוק מייצג, כי על פי המתודולוגיה הידועה לנו, מי שכותב מכתב כבר מראש שייך לסקטור מסויים. אבל בכל זאת יש הרבה מאד מכתבים ופניות בטלפון.

עובדים בכירים של רשות השידור מופיעים במשך שנה בעשרות ואולי מאות הרצאות במקומות שונים בארץ, בראש וראשונה בפריפריה, ביישובי עולים, בחוגים שונים וכו'. כל זה מצטבר.

לא הייתי אומר שאנחנו נמצאים במצב של קצר בקומוניקציה עם הציבור, או שאנחנו מנותקים מהציבור. אנחנו די חשים את העניין באמצעות הגורמים השונים הללו.

נשאלה שאלה מהי דרך הסטאז' של כתבים. לאחרונה קיימנו קורס כתבי טלוויזיה. עשרות אנשים הגישו את מועמדותם. היתה סלקציה קפדנית מאד, אנשים עברו מבחנים פסיכוכימיים, ידע בעברית, בקיאות בנושאים כלליים, במיוחד בענייני העם והארץ. בסופו של דבר נבחרו 12 חניכים שעברו קורס אינטנסיבי, שהחלק השני שלו כלל סטאז' בטלוויזיה, סטאז' במובן הברור. אני חושב שזאת הדוגמה האידיאלית. לא כל הדוגמאות הן כמובן כאלה. רשות השידור קיבלה בעבר כתבים גם בדרך אחרת. אבל הם הוכשרו לאותם האלפנטים שהם ייחודיים לטלוויזיה, בראש וראשונה החשבת הצד הויזואלי, היכולת להפעיל צוות פילם וכל מה שקשור בזה. מכל מקום, לאחר קורס הכתבים הזה, שיצר מאגר שממנו אפשר לדלות כתבים בעתיד, אני חושב שנמצאה הדרך הפחות או יותר טובה להפעלתם.

מ. בן-פורת: האם הם מלווים עובדים ותיקים בעבודתם?

י. תדמור: כן.
נכון שתוך כדי כך, כאשר מישחו מקבל את האישור להיות כתב ולצאת סוף סוף לראשונה עם צוות צילום, זה יוצר כמובן מתיחות מסוג שדיברתי עליהן בפעם הקודמת. במקרה זה המתיחות היא בין צלם ותיק ומנוסה בתחנה, ורוב הצלמים הם ותיקים, לבין הכתב החדש. הדבר הזה בהחלט דומה למיפגש בין איש מקצוע ותיק לבין איש מקצוע פחות ותיק, כמו שקיים בכל מוסד.

אני רוצה להעיר כאן על הביטויים שהשמעתי בפעם הקודמת, בורות ורעות-רוח. אני מצטער אם ביטויים אלה אינם פרלמנטריים. אני רק רוצה לדייק ולומר שהתייחסתי בביטויים אלה להערה אחת בלבד שהושמעה על-ידי דוד הירשפלד, ביחס לכך שאין לנו כביכול פיקוח תקציבי שוטף על ההפקות שלנו. אין בזה כדי ללמוד חלילה על הערכת את דוד הירשפלד או את נציגי העובדים. אם הביטויים היו חריפים מדי, אני מצטער עליהם. אבל התכוונתי לענין אחד מסויים שבו אני סבור שכנראה בגלל העדר ידע אובייקטיבי בנושא הזה הדברים לא היו מדויקים.

אני מקבל את ההערה של חבר הכנסת רימלט, שלא טוב להשתמש במינהל יוצר כאליו. אינני חושב שהגישה הזאת יפה לכל מחדל או לכל כשלון. אני גם לא בטוח שאנחנו, אנשי ההנהלה, משתמשים בזה. אזלי דיברנו על כך כאן בהרחבה רבה מדי, אבל אני בהחלט מקבל את הדעה הזאת. אני גם מודע לזה. אינני חושב שאפשר לתרץ כל דבר במינהל יוצר.

אשר לסקרים - אני מציע שמר ארי אבנר ישיב על הטכניקה של הסקרים. אני רק רוצה להעיר על הערה אחת של יושב-ראש הוועדה. ציטטת דבר שצוטט בזמנו בעתונים, שאמרתי שהטלוויזיה מטמטמת. זו היתה הרצאה שבה ניסיתי לנתח את הבעיות השונות של הטלוויזיה, ציפיות אינטנסיביות ביחס לטלוויזיה. הטלוויזיה משדרת היום באפיק אחד, בסך הכל חמש שעות. ההיצע קטן, יש חוסר הרגלי צפייה וכדומה. בהקשר זה אמרתי שצפיה לאורך כל חמש שעות השידור - ויש ציבור שעושה זאת - צפיה בלתי סלקטיבית כזאת, בלתי מבוגרת ובלתי מבוקרת לאורך כל המישדרים, גם כשברור לגמרי שהמישדרים אינם יכולים להיות מיועדים לכל הציבור במלוא אורך הזמן - צפיה כזאת יש בה סכנה שהיא מטמטמת.

אני מקבל את ההערה שלא הכל ניתן ללמוד מסקר. אבל מה ניתן ללמוד למשל מהסקר על איירונסייד? אפשר לפחות ללמוד מכך שאם הטלוויזיה משדרת סרטי מתח, ובמסגרת התכנית שלה היא אמורה לשדר סידרת מתח, סידרת המתח הזאת היא טובה. אני אומר את הדבר הזה בעיקר כדגם של שיקול או מבנה של שיקול. אי אפשר להסיק הכל מסקרים כאלה. אבל לאחר שאנחנו מחליטים לשדר סידרת מתח מסויימת, בעיקר כשיש אחדות, זה שיקול שאפשר להקיש מהסקר. אבל על כך ישיב מר אבנר.

מהו המעקב אחרי הפקות חוץ? האם איש מהטלוויזיה מלווה את התכנית, ולא דוקא מהסקטור הכלכלי, אלא מפיק? אני מוכרח לומר שהמעקב השוטף הקיים היום אחרי ביצוע הפקות חוץ בטלוויזיה אינו משביע רצון. לצערי איננו מצליחים לקיים את המעקב השוטף לעומת האישור הסופי של השידור. יכול לא להיות מעקב שוטף, ואחר כך מגיע סרט שאינו הולם, ואיננו משדרים אותו, או שאנחנו מבקשים להכניס בו תיקונים. זה קיים.

בשירות הסרטים של הממשלה יש תקנים מיוחדים למעין מפקחים מהסוג הזה שאתה מדבר עליהם, שהם צמודים להפקה שמוזמנת על-ידי שירות הסרטים מבחוץ. אלה צמודים להפקות שנעשות על-ידי חברות הפקה. זה תפקידם, והם מלווים את ההפקה מהתחלה עד הסוף. יש להם פיקוח גם תכני, עניני, אמנותי, ובו-זמנית גם פיקוח תקציבי, האם אמנם מתקיים יום הצילום שעליו התחייבו בחוזה, האם הוא מתקיים ביעילות, ואם ממצים בו כל מה שניתן למצות בו. לצערי לנו אין תקנים כאלה. הדבר הזה הוא באחריותם של המפיקים הבכירים בטלוויזיה, אלה הם ארבעה תת-מנהלי מחלקות במסגרת המחלקה התכניתית. כל אחד בתחומו - הסברה, ילדים ונוער, דת ומסורת, דרמה ואמנות - עושים את מיטב יכולתם בענין זה, ומוצאים כל פינה של זמן כדי לרוץ לבית ההפקה, לאולפן, ליום הצילום, כדי לראות את זה. אבל הם עמוסים בעבודה אחרת, אחראים גם על הפקות עצמאיות בטלוויזיה, על מפיקים, על הרבה דברים. הם באמת עובדים עבודה אינטנסיבית וקשה מאד בטלוויזיה.

באופן אובייקטיבי לא הייתי אומר שאנו שבעי רצון מהפיקוח השוטף אחר הפקות חוץ. אבל עדיין נותרת בידינו אפשרות, כשאנחנו מקבלים את הסרט, או בשלב העריכה הסופית, להחזיר

אותו ולדרוש תיקונים. אפשר גם לא לשדר אותו, וכבר היו דברים מעולם. יש דוגמאות רבות.

היו"ר א. רימלט:
מבחינת יעילות ותקציב, לגבי סרט שלא היה אחרינו מעקב מספיק ואחר כך צריך לשנותו, או לפעמים שוקלים בכלל לא להקרין אותו, וזה יכול לקרות, אז יש אחר כך ויכוח עם המפיק הפרטי על ההשקעה וכו'. אולי צריך לקחת אנשים מתוך המצבור של האבטלה הסמויה, שיפקחו על זה. אולי יותר זול יהיה להתקשר עם אנשים בחוזה מיוחד, מאשר לעמוד לפני הפתעות, כפי שזה קורה לאחר שמביאים את המוצר המוגמר. אני מציע לשקול זאת.

י. תדמור:
שאלה נוספת היתה אם יש הקרנה פנימית לפני שידור. ודאי שיש.

לגבי הפורום - התשובה מורכבת, כי זה תלוי בסוג התכנית. יש תכניות שהייתי מגדיר אותן כתכניות פרובלימטיות, בעיקר בתחום ההסברה, כמו הקלטה של תכנית בומרנג מסויימת או תכנית אחרת, או סרט תעודה זה או אחר. כאן הכוונה בעיקר להפקה מקומית או מקורית של הטלוויזיה. בדרך כלל מתכנסים המפיק, המפיק הבכיר, מנהל התכניות ומנהל הטלוויזיה וצופים בסרט לפני שידורו. יש עשרות רבות של סרטים שאני צופה בהם לפני שידור, במגמה של ביקורת לפני השידור. צריך להבדיל בין סרטים אלה לבין תכניות קבועות סידרתיות.

בתכנית סידרתית כמו איירונסייד, בשלב התכנון והשיקול אם לרכוש את הסידרה או לא אנחנו צופים בשנים, שלושה, ארבעה סרטים, ואחר כך הסידרה "רצה". בתכניות כאלה אינני יכול לומר שאנחנו צופים בכל פרק לפני שידור. אבל אין סרט תעודה שלא צופים בו לפני שידור. כך גם לגבי סרט קולנוע או דרמה, קל וחומר ביחס לדברים המופקים בארץ. הדרגים משתנים. כבר היו דברים שהבאנו לפני המנכ"ל; אולי גם הועד המנהל נזקק לזה פעם או פעמיים.

ש. לוינ: תמיד אנשי פנים?

י. תדמור:
כן. בסופו של דבר זו אחריות שלנו, של מנהל הטלוויזיה, מנהל התכניות וכו'. הזכרתי קודם ועדות שונות של המליאה. הן זכאיות לצפות למשל בתכניות בסיוניות לפני שידור, והן מנצלות את הזכות הזאת. למשל, אם בעובת מישורים מסויימת אנחנו עומדים לשדר תכנית חדשה, יכולה לבוא ועדה, או יכול לבוא הועד המנהל לבקש לראות לא רק בייר שקשור בתכנית, אלא תכנית בסיונית מסויימת לפני שידור.

היו"ר א. רימלט:
עלינו להפסיק כאן. את המשך תשובותיו של מר תדמור נשמע בישיבה הבאה.

אני מודה לכם, הישיבה בעולה.